

Dožínky

V sobotu 19. srpna od 10 do 18 hodin uvede Muzeum lidových staveb v Kouřimi národopisný pořad Dožínky. Pořad připomene zvyky významné slavnosti po ukončení žní známé již z předkřesťanských dob v podobě, v jaké se konaly v 19. století. Návštěvníky čeká bohatý program určený všem věkovým kategoriím.

Třikrát během dne, (v 11:00, 14:00 a 16:00 hodin), projde areálem muzea dožínkový průvod. U sochy sv. Donáta se ženci pomodlí ke svému patronovi – ochránci před bleskem a bouřkou. Nejkrásnější žnečka předá rychtáři dožínkový věnec.

Po každé obchůzce bude hrát dudák Jan Vít Trčka v hospodě ze Strašic zvané Šperkovna, jejíž historie sahá až do počátku 19. století.

Velkým lákadlem nejen pro každého muže jistě bude možnost vyzkoušet si sečení obilí. Jak na to předvede a vysvětlí muzejní zahradník a chovatel Martin Spěváček.

V tradiční domácí peci se bude péct chleba, proběhne dílna pečení chlebových uzlíků, vše bude možné také ochutnat. Bude se učit pletení ze slámy – ošatek, a ozdob na dožínkové věnce technikou prostorového pletení. V kovárně ze Starého Bydžova bude kovat mistr Zdeněk Grausam, děti si budou moci s jeho pomocí ukovat hřebík.

V unikátní polygonální stodole v Durdic ze 17. století se návštěvníci dozví vše o obilí, děti i dospělí si vyzkouší, jak dovedou různé druhy obilí rozeznat.

V muzeu probíhá výstava „Od Markéty k Matičkám“, návštěvníci si budou moci k výstavě vyslechnout výklad pracovníků muzea v dobovém oblečení hospodářů.

Firma Likeria z Kouřimi nabídne speciální alkoholové nápoje, sirupy a marmelády zajímavého složení.

Vstupné: 120Kč, snížené 80 Kč, rodinné 320 Kč.

Zvyky dožínkových slavností

Důležitou roli při dožínkách hrálo odvážení posledního snopu obilí, předávání dožínkového věnce majiteli statku a následná hostina ženců a žneček. Obyčeje vykonávané s posledním snopem a věncem vycházejí z magického základu. Poslední snop se nazýval baba, žebrák, nevěsta nebo starý a ženci ho vezli na poslední fůře obilí, postavený klasy vzhůru, ozdobený květinami, pentlemi nebo jeřabinami. Snop měl být co největší a nejtěžší, aby taková byla i úroda v následujícím roce. Poslední snop byl zdrojem zábavy, ženci ho někdy strojili do

mužských nebo ženských šatů, tančilo se s ním i kolem něj. Poté se stavěl ve stodole na čestné místo a mlátil se jako poslední. Vymlácené zrno z něj se uschovávalo na příští rok do setí, kvůli víře v jeho další zmnožení.

Dožínkový věnec rovněž hrál důležitou roli, byl předáván hospodáři a tvořil jádro celé slavnosti. Uchovával se do Vánoc nebo do příštích žní zavěšen v komoře nebo v síni. Zrno z věnce mělo pomoci reprodukovat úrodu z předcházejícího roku, na Štědrý den se jím krmily slepice, aby dobře nesly, krávy, aby dobře dojily a také se užívalo jako léčivo při nemocech dobytka. Při dožínkách věnec nesla obvykle ta nejpěknější a nejvýřečnější žnečka, která když ho přinášela k hospodáři, hospodyně ji pokropila vodou, aby obilí bylo čisté. Předávání věnce doprovázely verše a vinše, ve kterých se děkovalo Bohu za úrodu a dělníkům za odvedenou práci.

Bezprostředně po žatvě se konala dožínková hostina, kde se podávaly různé pokrmy podle kraje a také zámožnosti hospodáře. K těmto pokrmům patřily například tvarůžky, kaše, omáčky, drůbeží polévka, vařená slepice, nebo pečené maso s chlebem. Mezi nejoblíbenější nápoje patřilo pivo a kořalka. V některých krajích se při dožínkách obřadně zabíjel kohout.